

**Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради**

Кафедра «Технології медичної діагностики та лікування.
Громадське здоров'я»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи
Гордійчук С.В.

«31» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітньо-професійна програма: «Екстрена медицина »

Вид дисципліни: обов'язкова

Мова викладання: державна

Форма навчання: денна

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна медицина» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство», освітньо-професійної програми «Екстрена медицина», освітнього ступеня бакалавр.

«27» серпня 2021 року

Розробник: Богдан О.В.– к.м.н, асистент кафедри «Технології медичної діагностики та лікування. Громадське здоров'я»

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Технології медичної діагностики та лікування. Громадське здоров'я»

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 року.

Завідувач кафедри д.пед.н., професор Заблоцька О.С.

Схвалено науково-методичною радою Житомирського медичного інституту ЖОР, для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство», освітньо-професійної програми «Екстрена медицина», освітнього ступеня бакалавр.

Протокол № 1 від «31» серпня 2021 року

Узгоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Екстрена медицина»

Гарант ОПП к.мед.н., Можарівська А.А.

Голова Гордійчук С.В.

Перезатверджено

«___» _____, 20__ р.

«___» _____, 20__ р.

«___» _____, 20__ р.

«___» _____, 20__ р.

1. Мета вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна медицина» є розкриття соціальної медицини як науки, основ медичної статистики, основних показників здоров'я населення та організація лікувально-профілактичної допомоги населенню.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальна медицина» є вивчення методів статистичного дослідження, обчислення основних показників здоров'я населення та показників діяльності лікувально-профілактичних закладів.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки бакалаврів з медсестринства забезпечується набуття студентами компетентностей.

Компетентнісний потенціал предмета та результати навчання:

Загальні:

- Здатність навчатися та самонавчатися.
- Здатність бути критичним та самокритичним.
- Здатність діяти на підставі етичних суджень.
- Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей.
- Здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності.
- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

1.1. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність: «Екстрена медицина»	
Змістових модулів – 1		1
Загальна кількість годин - 90		Семестр
		1-й,

Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –48 самостійної роботи студента – 42	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції
		12 год.
		Практичні, семінарські
		36 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
		42 год.
Вид контролю: ПМК		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання –48 год /42 год. (53%/46%).

1.2 Статус дисципліни

Обов'язкова.

1.3 Передумови для вивчення дисципліни

Соціальна медицина як навчальна дисципліна ґрунтується

- на вивченні студентами навчальних дисциплін: історії медицини, соціології та медичної соціології, гігієни та екології, інтегрується з цими дисциплінами та в подальшому з клінічними та гігієнічними дисциплінами;
- закладає фундамент для подальшого засвоєння студентами знань та умінь з циклу дисциплін професійної і практичної підготовки бакалавра.

1.4 Очікувані результати навчання

Результати навчання, згідно профілю програми, після вивчення дисципліни «Соціальна медицина»:

- Знати і розуміти роль та обов'язки парамедика в системі екстреної медичної допомоги.
- Знати і розуміти анатомію, фізіологію та інші фундаментальні медичні науки, що лежать в основі спеціалізації «Екстрена медицина», на рівні, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми.
- Знати і розуміти доцільне застосування сукупності навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнту/клієнту гідного ставлення, приватності/інтимності, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального підходу, толерантної та неосудної поведінки.

- Продемонструвати здатність використовувати належні комунікативні навички та поведінку з пацієнтом, його родиною, колегами та персоналом медичних закладів, у т.ч. однією із поширених європейських мов.

1.5. Критерії оцінювання навчання

1. Поточний контроль.
2. Тестовий контроль.
3. Підсумковий модульний контроль.

Розподіл балів, які отримують студенти Модуль 1

Поточне тестування та самостійна робота									ПМК (підсумковий модульний контроль)	Сума (залік)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	ІДРС		
7	7	7	7	7	7	7	7	4	40	100
60										

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсowego проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Алгоритм побудови рейтингової шкали поточного та підсумкового модульного контролю

Модуль 1

- максимальна сума балів поточного контролю – 60 балів;
- загальна кількість занять (практичних, семінарських, лабораторних) в модулі – n ;
- максимальна кількість балів за кожне заняття для поточного контролю визначається:

$$\frac{60 \text{ (балів)}}{n} = m \text{ (балів)}$$
$$\underline{60 \text{ (балів)}} = 8 \times 7 + 4 \text{ б. (ІДСР)}$$

12 балів, що лишилися від ділення, є максимальним балом, що може бути присвоєний студенту за виконання індивідуальної (дослідної) самостійної роботи.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент на одному практичному занятті при вивченні модуля – 6 балів.

«5» - 7 балів,

«4» - 5 балів,

«3» - 4 бали,

«2» - 3 іменше балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент для допуску до підсумкового модульного контролю - 36 балів.

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише при успішному їх виконанні та захисті. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх обсягу та значимості, в даному випадку – 4 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність у модулі.

№ з/п	Форми контролю	Засвоєння теоретичних знань	Формування практичних вмінь	Самостійна робота	Індивідуальна робота
1. Поточний контроль					
1.	Заняття 1	3	3	1	
2.	Заняття 2	3	3	1	
3.	Заняття 3	3	3	1	
4.	Заняття 4	3	3	1	
5.	Заняття 5	3	3	1	
6	Заняття 6	3	3	1	
7	Заняття 7	3	3	1	

8	Заняття 8	3	3	1	
	Разом	24	24	8	4
60					
2. Підсумковий модульний контроль			40		
3. Разом сума балів за засвоєння модуля			100		

2.1. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
1	2	усього			
		у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Соціальна медицина – наука про суспільне здоров'я. Основи медичної статистики.	13	2	4		7
Тема 2. Відносні та середні величини.	17	2	8		7
Тема 3. Основні показники здоров'я населення.	13	2	4		7
Тема 4. Захворюваність населення та методи її вивчення.	13	2	4		7
Тема 5. Основи лікувально-профілактичної допомоги. Первинна медична допомога. Екстренна медична допомога.	17	2	8		7
Тема 6. Організація медичної експертизи працездатності.	13	2	4		7
ПМК	4		4		
Усього	90	12	36		42

2.2. Темі лекційних занять.

Модуль 1

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Соціальна медицина – наука про суспільне здоров'я. Основи медичної статистики.	2
2	Відносні та середні величини.	2

3	Основні показники здоров'я населення.	2
4	Захворюваність населення та методи її вивчення.	2
5	Основи лікувально-профілактичної допомоги. Первинна медична допомога. Екстренна медична допомога.	2
6	Організація медичної експертизи працездатності.	2
	Усього	12

7. Теми практичних занять. Модуль 1

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Організація та проведення статистичного дослідження.	4
2	Відносні величини, їх графічне зображення.	4
3	Варіаційні ряди та середні величини.	4
4	Методика вивчення та оцінка показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	4
5	Методика вивчення показників захворюваності.	4
6	Організація та зміст роботи амбулаторно-поліклінічних закладів різних рівнів, облік і аналіз їх діяльності.	4
7	Організація стаціонарної медичної допомоги міському та сільському населенню. Облік і аналіз діяльності стаціонарів.	4
8	Організація медичної експертизи працездатності.	4
9	ПМК	4
	Усього	36

2.3. Самостійна робота.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Системи охорони здоров'я в світі.	7
2	Організація лікувально-профілактичної роботи працюючим на промислових підприємствах	7
3	Демографічна криза в Україні, її причини та наслідки.	7
4	Організація екстреної та невідкладної медичної допомоги	7
5	Страхова медицина та медичне страхування	7
6	Розподіл населення по групах здоров'я	7

Зміст програми.

Змістовий модуль 1

ЛЕКЦІЯ

Тема 1. Соціальна медицина – наука про суспільне здоров'я. Основи медичної статистики.

Соціальна медицина як наука. Її основні методи та завдання. Історія розвитку соціальної медицини, зокрема в Україні. Видатні діячі соціальної медицини в Україні.

Визначення поняття “медична статистика”. Організація проведення статистичного дослідження. Мета, план та зміст етапів дослідження. Завдання статистичного дослідження. Об'єкт та одиниця спостереження. Види статистичних таблиць, правила їх побудови.

Самостійна робота: Системи охорони здоров'я в світі.

Навчальна практика

Тема 1. Практичне заняття 1. Організація та проведення статистичного дослідження.

Основні етапи проведення статистичного дослідження, характеристика.

ЛЕКЦІЯ

Тема 2. Відносні середні величини.

Відносні величини та їхнє графічне відображення. Середні величини. Види середніх величин. Варіаційні ряди, методика їхньої побудови. Методика обчислення середніх арифметичних величин.

Самостійна робота: Організація лікувально-профілактичної роботи працюючим на промислових підприємствах.

Навчальна практика

Тема 2. Практичне заняття 2. Відносні величини, їх графічне зображення.

Види відносних величин. Інтенсивні, екстенсивні показники, показники співвідношення та наочності. Способи розрахунку відносних величин. Динамічні ряди, їхні види (темп зростання, темп приросту, абсолютний приріст). Графічне зображення статистичних показників.

Тема 2. Практичне заняття 3. Варіаційні ряди та середні величини.

Варіаційні ряди, їхні види. Середні величини, види.

Способи розрахунку середніх величин.

ЛЕКЦІЯ

Тема 3. Основні показники здоров'я населення.

Демографія як наука, її зміст, застосування в медицині. Використання демографічних даних у практиці охорони здоров'я.

Статистика населення: чисельність, склад за віком, статтю, місцем проживання, професією. Основне джерело інформації, перепис населення, правила його проведення. Зміни чисельності, складу, вікової та статевій структури населення України за даними перепису.

Динаміка населення: механічний рух, природний рух. Основні демографічні показники: народжуваність, загальна смертність, природний приріст, дитяча смертність. Сучасна демографічна ситуація в Україні.

Самостійна робота: Демографічна криза в Україні, її причини та наслідки.

Навчальна практика

Тема 3. Практичне заняття 4. Методика вивчення та оцінка показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.

Демографія як наука. Значення демографії в медицині. Основні демографічні показники. Сучасна демографічна ситуація в Україні та її тенденції.

ЛЕКЦІЯ

Тема 4. Лекція 4. Захворюваність населення та методи її вивчення.

Поняття про захворюваність, мета її вивчення. Медико-соціальне значення захворюваності як провідної причини тимчасової та стійкої втрати працездатності, смертності. Методи вивчення захворюваності, можливості застосування окремих методів, їх переваги та недоліки. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення. Види захворюваності, які вивчаються в Україні. Стан і тенденції захворюваності населення України.

Самостійна робота: Організація екстреної та невідкладної медичної допомоги.

Навчальна практика

Тема 4. Практичне заняття 5. Методика вивчення показників захворюваності.

Захворюваність, хворобливість. Види захворюваності. Чинники, які на неї впливають. Обчислення показників загальної захворюваності та показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.

ЛЕКЦІЯ

Тема 5. Лекція 5. Основи лікувально-профілактичної допомоги. Первинна медична допомога. Екстренна медична допомога.

Система стаціонарної допомоги з урахуванням рівнів її надання. Функції та завдання сучасної лікарні. Види та потужність лікарень. Багатопрофільні та спеціалізовані лікарні. Завдання стаціонарів. Структурні підрозділи стаціонару та їх функції. Стаціонарозамінні форми надання медичної допомоги. Реформування стаціонарної допомоги. Госпітальні округи. Показники діяльності стаціонару. Види стаціонарозамінних закладів. Функції денного стаціонару та стаціонару вдома.

Самостійна робота: Страхова медицина та медичне страхування.

Навчальна практика

Тема 5. Практичне заняття 6. Організація та зміст роботи амбулаторно-поліклінічних закладів різних рівнів, облік і аналіз їх діяльності.

Завдання та розділи роботи поліклініки, її структурні підрозділи. Функції основних підрозділів. Завдання та сутність диспансерного методу, відбір контингентів для диспансерного спостереження. Види профілактичних оглядів, їх організація. Етапи диспансеризації. Основна документація, що застосовується для обліку роботи підрозділів поліклініки, зміст і порядок її заповнення. Методика обчислення та аналіз показників діяльності поліклініки за даними звітів.

Тема 5. Практичне заняття 7. Організація стаціонарної медичної допомоги міському та сільському населенню. Облік і аналіз діяльності стаціонарів.

Структура стаціонару. Функції окремих підрозділів. Показники діяльності стаціонару. Обліково-звітна документація стаціонару. Інформаційно-аналітичний відділ лікарні. Методика обчислення та аналіз показників діяльності стаціонару за даними звіту лікувально-профілактичного закладу

ЛЕКЦІЯ

Тема 6. Лекція 6. Організація медичної експертизи працездатності.

Види медичних експертиз, їх завдання. Мета проведення різних видів медичної експертизи, органи та заклади, які її здійснюють. Сутність медико-соціальної експертизи тимчасової та стійкої втрати працездатності. Ступені втрати працездатності. Заклади, які здійснюють експертизу тимчасової втрати працездатності, їх завдання. Види тимчасової непрацездатності, особливості проведення експертизи при окремих видах непрацездатності. Організація експертизи стійкої втрати працездатності. Види інвалідності. Основні причини інвалідності. Чинники, що на неї впливають. Групи інвалідності. Показники інвалідності. Основні тенденції показників інвалідності в Україні.

Значення листка непрацездатності як облікового, юридичного та фінансового документу. Порядок видачі листків непрацездатності у випадку різних захворювань

Самостійна робота: Розподіл населення по групах здоров'я.

Навчальна практика

Тема 6. Практичне заняття 8. Організація медичної експертизи працездатності.

Медична експертиза, проведення медико-соціальної експертизи. Експертиза тимчасової непрацездатності. Документи, які засвідчують тимчасову втрату працездатності. Види тимчасової непрацездатності. Правила заповнення та видачі листків непрацездатності, їхнє продовження.

Лікарсько-консультативні комісії (ЛКК): склад, основні завдання.

Організація експертизи стійкої втрати працездатності. Медико-соціальна експертна комісія (МСЕК), її види, склад, функції. Види та основні причини стійкої втрати працездатності. Групи інвалідності.

ПМК

3. Форма поточного та підсумкового контролю

1. Усне опитування.
2. Тестовий контроль.
3. Програмований контроль.
4. Підсумковий модульний контроль.

4. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Громадське здоров'я : національний підручник / В. Ф. Москаленко, О. П. Гульчій, Т. С. Грузєва [та ін.]; ред.: В. Ф. Москаленко; МОЗ України; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – 3-тє вид. – Вінниця: Нова книга, 2013. – 560 с., іл., табл.
2. Охорона здоров'я в Україні: організація та законодавче забезпечення : монографія / А. І. Козаченко, В. М. Пашков, В. П. Лисак [та ін.] ; за загальною ред. : В. П. Лисака, В. М. Пашкова, І. А. Голованової. – Київ : МОРІОН, 2014. – 335 с. : іл., табл.

Допоміжні:

5. Голяченко О.М. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я. – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 208 с.
6. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я (для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів України IV рівня акредитації) / За редакцією В.Ф. Москаленка. – К.: Книга плюс, 2010. – 328 с. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / За ред. проф. О.М. Голяченка. — К.: Медицина, 2011.
7. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я факультетів вищих медичних навчальних закладів України IV

рівня акредитації / За заг. ред. В.Ф. Москаленка. – К.: Книга плюс, 2010, – 328 с.

8. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / за ред. В.Ф. Москаленка, В.Г. Бардова, О.П. Яворовського. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 200 с.

9. Тестові завдання з соціальної медицини, організації охорони здоров'я та біостатистики. / За ред. проф. Огнєва В.А. – Харків: «Майдан», 2005. – 304 с.

10. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / За ред. проф. Ю.В. Вороненка. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2002.

11. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / За ред. проф. В.Ф. Москаленка та проф. Ю.В. Вороненка. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2001.